

Nr 5

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om upphävande av bestämmelsen om kyrkoherdes självskrivnenhet som ordförande i kyrkorådet.

I de likalydande, till konstitutionsutskottet hänvisade motionerna nr 121 i första kammaren av herr *Einar Persson m. fl.* och nr 153 i andra kammaren av herr *Persson* i Tandö hemställes, att riksdagen måtte besluta upphäva bestämmelsen om kyrkoherdes självskrivnenhet som ordförande i kyrkorådet samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till här för erforderliga lagändringar.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Enligt 40 § lagen den 6 juni 1930 om församlingsstyrelse skall i varje församling finnas ett kyrkoråd. Två eller flera församlingar kunna, även om de icke utgöra en kyrklig samfällighet, ha gemensamt kyrkoråd. De kunna också, med bibehållande av sina särskilda kyrkoråd, utse ett gemensamt kyrkoråd för vård om viss eller vissa angelägenheter. Församlingar, som tillsammans bilda ett pastorat, skola dock alltid för vården om pastoratets angelägenheter ha ett gemensamt kyrkoråd.

Kyrkorådets uppgifter angivas i 41 § församlingsstyrelselagen. Dit höra i första hand den s. k. kyrkotukten samt förvaltningen av församlingens ekonomiska och andra angelägenheter. Vidare är kyrkorådet berednings- och verkställighetsorgan åt kyrkostämma eller kyrkofullmäktige. Bland övriga uppgifter må nämnas, att kyrkorådet tillsätter och avskedar kyrko- betjänte.

Ordförande i kyrkorådet är kyrkoherden eller annan prästman, som utses på sätt som närmare angives i 46 §. Någon ständig vice ordförande finnes icke, utan utses vid varje särskilt tillfälle, då ordföranden är hindrad att inställa sig.

Såsom ordförande i kyrkorådet har kyrkoherden rätt att yttra sig och framställa förslag vid sammanträden med kyrkostämma och kyrkofullmäktige. I beslutet får han däremot ej deltaga med mindre han har rösträtt å kyrkostämman resp. är vald ledamot av kyrkofullmäktige (11, 37 §§). Kyrkorådets ordförande kan emellertid, även om han icke är röstberättigad å kyrkostämma eller vald till ledamot av kyrkofullmäktige, väljas till stämman eller fullmäktiges ordförande (12, 33 §§).

Jämväl i övrigt intager kyrkoherden viss särställning inom den kommunala organisationen. Sålunda är kyrkoherden eller viss annan prästman berättigad att deltaga i skolstyrelses och fattigvårdsstyrelses förhandlingar (13 § lagen om skolstyrelse i vissa kommuner, 13 § fattigvårdslagen). Kyrkoherden kan dessutom väljas till ordförande i skolstyrelsen, oaktat han ej är vald till ledamot av styrelsen (10 § lagen om skolstyrelse i vissa kommuner). Slutligen skall enligt barnavårdslagen (3 §) en i församlingstjänst inom kommunen anställd ordinarie präst vara ledamot av nämnden.

Beträffande ordförandeskap i kyrkoråd yttrade konstitutionsutskottet vid de nuvarande bestämmelsernas tillkomst (utlåtande nr 31 vid 1930 års riksdag s. 13), att det borde tillkomma kyrkoherden på grund av hans ämbetsställning enligt gällande kyrkolag. Utskottet uttalade vidare, att det med hänsyn såväl till den ställning pastor intager i församlingen som till arten av de uppgifter, vilkas fullgörande ankommer på kyrkorådet — utskottet erinrade om att detta i avseende på religionens och sedernas vård skulle vaka över efterlevnaden av gällande författningar — torde för undvikande av motsättning mellan ämbetsförvaltning och självförvaltning vara riktigt, att han även i fortsättningen kvarstode såsom rådets självskrivne ordförande.

Något förslag om ändring av regeln om kyrkoherdes självskrivnenhet såsom ordförande i kyrkoråd har, under den tid 1930 års lag om församlingsstyrelse gällt, icke väckts inom riksdagen förrän i de nu förevarande motionerna.

Utskottet vill i anledning av motionerna erinra om att chefen för eklestiasitikdepartementet enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 april 1953 tillkallat sakkunniga för att verkställa översyn av gällande församlingsstyrelselagstiftning. Departementschefen uttalade därvid, att de sakkunniga hade att verkställa utredning rörande den kyrkliga kommunallagstiftningens anpassning efter den — då föreslagna — nya allmänna kommunallagen sålunda, att i den mån icke sakliga skäl betingade skiljaktigheter, överensstämmelse borde råda i form och innehåll mellan de kyrkliga och de borgerliga kommunalförfattningarna. I direktiven för utredningen berördes ett antal frågor, som särskilt borde uppmärksammas av de sakkunniga, varjämte det medgavs de sakkunniga att i samband med de särskilt nämnda undersökningarna till prövning upptaga även andra frågor rörande församlingsstyrelselagstiftningen, vilka kunde vara aktuella eller uppkomma under arbetets gång. Enligt vad utskottet inhämtat ha de sakkunniga, som väntas under nästa år framlägga slutligt betänkande med förslag till ändrad kyrkokommunal lagstiftning, till behandling upptagit frågan om kyrkoherdes självskrivnenhet såsom ordförande i kyrkoråd. Då det i motionerna väckta spörsmålet sålunda är under utredning, anser utskottet, att ställningstagande till denna fråga bör anstå till dess resultatet av de sakkunnigas arbete föreligger till bedömning.

Utskottet får därför hemställa,
att förevarande motioner, I: 121 och II: 153, icke måtte till
någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 24 februari 1955

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN

Närvarande:

från första kammaren: herrar Englund*, Hällgren*, Damström, Pettersson, Weiland, Herlitz, Fritiof Karlsson*, Erik Olsson, Sörlin och Sigfrid Larsson; samt

från andra kammaren: herrar Hallén, von Friesen*, Norén, Swedberg*, Spångberg, Nordkvist i Kalmar, fru Svedberg, herrar Nilsson i Göingegården, Edberg och Andersson i Brämhult.

* Ej närvarande vid justeringen.